

Павлюк Р.О.

Київський університет імені Бориса Грінченка

Організаційна структура побудови дистанційного курсу «Сучасна дитяча література англомовних країн» на платформі Moodle

Інформаційно-комунікаційні технології дедалі активніше застосовуються в науково-освітній діяльності та інших сферах суспільного життя, видозмінюючи їх і надаючи соціальному та людському розвитку нових якостей, смислів і вимірів.

Хоча на сьогодні в Україні і не має розробленого єдиного закону про запровадження системи дистанційної освіти, проте нормативно-правовою базою її запровадження можна вважати такі документи: Закон України «Про Національну програму інформатизації», Національну доктрину розвитку освіти України в XXI столітті, Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки», які містять положення про ефективне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у царині освіти.

Педагогічні підходи до комп'ютеризації й інформатизації навчального процесу розглянуто в працях В.Ю. Бикова, Б.С. Гершунського, М.І. Жалдака, Ю.І. Машбиця, І.П. Підласого, Є.С. Полат, І. В. Роберт, Г.К. Селевка, Н.Ф. Тализіної та ін. Концептуальні педагогічні положення, питання дидактики й методики дистанційного навчання знайшли відображення в дослідженнях О.О. Андрєєва, В.Н. Кухаренка, Є.С. Полат, Є.М. Смирнової-Трибульської, П.В. Стефаненка, А.В. Хуторського, Б.І. Шуневича та ін.

Запровадження системи дистанційної освіти пов'язане з багатьма іншими процесами інформатизації сучасного вишу. Так, наприклад, розвиток інформаційного простору університету, його інформаційно-освітнє середовище, розвиток матеріально-технічної бази, педагогічна інформаційно-комунікативна мобільність викладачів та студентів тощо.

На нашу думку, розвиток системи дистанційної освіти насамперед залежить від розвиненості інформаційно-освітнього середовища університету, складовою якої вона безпосередньо і є.

Інформаційно-освітнє середовище включає в себе доступність студента та викладача до ресурсів, які знаходяться у межах серверу конкретного ВНЗ та системи Інтернет в цілому. Так, наприклад, у Київському університеті імені Бориса Грінченка кожен студент та викладач має доступ до ресурсів, які доступні з локальної мережі (Електронний репозиторій бібліотеки, Система он-лайн тестування, База даних магістерських

робіт) та з ресурсів відкритого доступу (Електронний каталог бібліотеки Університету, Система дистанційного навчання, Інституційний репозиторій, Wiki-портал, Наукові електронні видання тощо).

Зважаючи на доступність ресурсів та розгалуженість інформаційно-освітнього середовища, студент та викладач, незалежно від місця і часу, можуть з легкістю вступати в діалог та бути учасниками навчального процесу, взаємодіяти.

Зупинимось на системі дистанційної освіти, яка на сьогодні досить ефективно працює в Київському університеті імені Бориса Грінченка.

Для дистанційного навчання з використанням комп'ютерних технологій існує багато систем-оболонок. В основному вони є закордонними розробками, і принцип їхнього функціонування стандартний – це розподіл навчальної програми на курси. Серед найпопулярніших систем дистанційної освіти можна назвати такі: Ilias, Moodle, Lotus. Перші дві – це системи з відкритим кодом (Open Source), тобто вони розповсюджуються безкоштовно та дозволяють редагувати й змінювати програмний код відповідно до потреб. Остання, Lotus, вимагає сплати за ліцензію на встановлення та не є системою Open Source.

У Київському університеті імені Бориса Грінченка наразі ведеться активна робота із навчання науково-педагогічного складу розробки та застосування дистанційних курсів навчання на платформі Moodle. Більшість викладачів успішно пройшли таке навчання та ефективно впроваджує їх у практику.

Нами конкретно розроблено два дистанційних курси «Ділова іноземна мова» (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта» ОКР «спеціаліст»/«магістр») та «Сучасна дитяча література англomовних країн» (для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» ОКР «магістр»). Перший курс – сертифікований. Процес сертифікації відбувається в Університеті із залученням експертів та рецензентів із провідних вишів України за відповідною схемою та загальноприйнятою системою розроблених вимог до таких курсів. Другий курс знаходиться на стадії остаточного доопрацювання відповідно до вимог та сертифікації. Зазначимо, що ці два курси мають суттєві відмінності: перший є практично-орієнтованим – у ньому не передбачено теоретичного блоку для студентів, а лише 36 годин практичних занять та 6 год. на індивідуальні заняття; другий – теоретико-практичний – 10 год. лекцій, 8 год. семінарських занять та 3 год. на індивідуальні заняття. Обидва курси передбачають значну кількість годин для самостійного опрацювання курсу.

Зупинимось на організаційній структурі побудови дистанційного курсу «Сучасна дитяча література англomовних країн» на платформі Moodle.

Загалом, мета курсу «Сучасна дитяча література англomовних країн» - ознайомити студентів із кращими зразками дитячих літературних творів та короткими біографіями їхніх авторів, розкрити питання історичного розвитку дитячої літератури, як самостійної галузі мистецтва слова, її своєрідності та художньо-естетичної цінності. Завдання курсу:

- **Освітні.** Створення у студентів цілісного уявлення про дитячу зарубіжну літературу шляхом ознайомлення з сучасними та класичними художніми творами, написаними для дітей; сприяння формуванню читацьких інтересів; сприяння збагаченню словникового запасу; залучення студентів до надбань культури англomовного соціуму;

- **Розвивальні.** Задоволення потреби особистості у самопізнанні та самовдосконаленні; підвищення пізнавальної активності, активізація творчих здібностей; розвиток логічного мислення; розвиток уваги і уяви; розвиток концептуального мислення, як здатності узагальнювати інформацію у більш змістовній формі;

- **Виховні.** Виховання студентів на основі загальнолюдських морально-етичних цінностей; формування естетичної позиції; сприяння вихованню шанобливого ставлення до соціокультурного надбання людства.

Принципами, покладеними у зміст предмету, є цілеспрямованість, послідовність, інтегративність, творчий підхід, комплексний підхід, природо- та віковідповідність.

Особливістю є виділення часу на розгляд таких питань, як історія виникнення та розвитку дитячої літератури як самостійної галузі мистецтва слова, специфічні риси сучасної англomовної дитячої літератури.

Самостійне опрацювання спрямоване на вивчення студентами питань, які не були детально розглянуті під час лекційних занять.

Структура курсу поділена на блоки: Загальні відомості про курс, Путівник по курсу, Теоретичний блок, Практичний блок, Блок самостійної роботи, Модульний контроль. Кожен із блоків містить свої структурні елементи, наприклад, «Загальні відомості про курс» включають презентацію курсу, робочу навчальну програму курсу, навчально-методичну карту, критерії оцінювання, словник до курсу; ресурси – Інтернет-джерела, віртуальна бібліотека та відеотека. Останні два ресурси містять повнотекстові файли з текстами виучуваних творів та екранізації творів авторів відповідно (див. рис. 1).

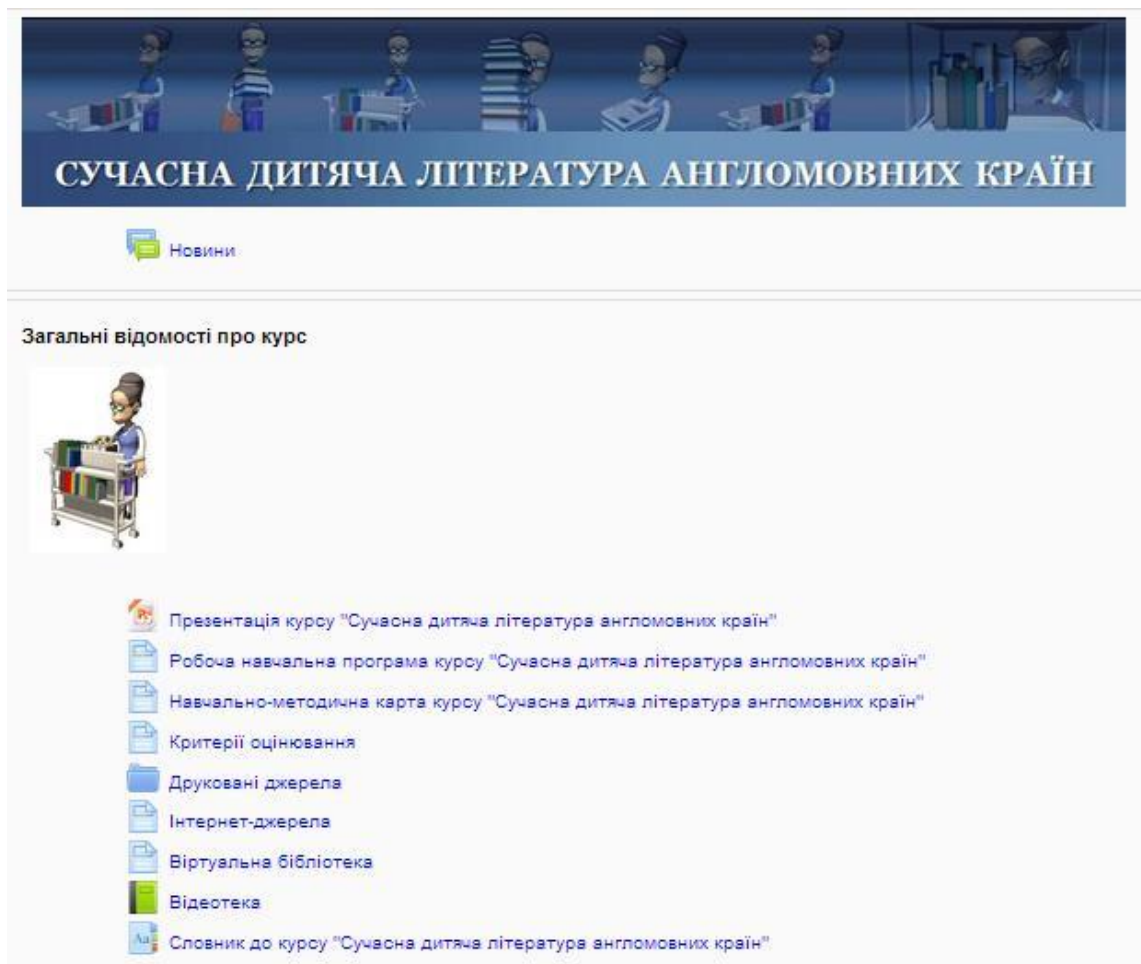

Рис. 1. Структура модуля «Загальні відомості про курс»

Путівник включає в себе карту курсу, тематичне планування та форум курсу. Ресурс «Карта курсу» дозволяє наочно представити студенту обсяг та тематику матеріалу, який буде презентовано упродовж вивчення дисципліни «Сучасна дитяча література англомовних країн». Цей ресурс зроблений за допомогою MindMeister, що надає карті «живого» вигляду із «живими» гіперпосиланнями.

Теоретичний блок складається з презентацій до кожної теми та викладу лекційного матеріалу у вигляді ресурсу «Урок». До основного лекційного матеріалу нами було обрано конкретну тематику і, відповідно, розроблено робочу навчальну програму. Зміст курсу складається із двох модулів та п'яти лекційних занять.

Змістовий модуль 1. Історія розвитку дитячої літератури. Дитяча література XVI – XIX ст.

Тема 1. Зміст, мета та завдання курсу. Історично-культурні передумови розвитку дитячої літератури, як самостійної галузі мистецтва слова. Епос народів Британії (валлійський, кельтський, ірландський, шотландський, англосакський). Ле-

генди про короля Артура та лицарів Круглого столу. Література епохи про-світництва.

Життєвий та творчий шлях Д.Дефо. Роман «Робінзон Крузо». Основні етапи творчого та життєвого шляху Дж. Свіфта, роман «Мандрі до різних далеких країн світу Лемюеля Гуллівера»;

Тема 2. Неоромантизм у літературі XVIII ст. (на прикладі роману «Острів скарбів»). Життєвий та творчий шлях Р.Л.Стівенсона;

Специфіка розвитку американської дитячої літератури XVIII ст. Коротка біо-графія та творчий доробок Ф.Баума. Життєвий та творчий шлях Дж.Харріса;

Тема 3. Поезія абсурду. Основні етапи біографії та характеристика творчості Л.Керролла. Твір «Аліса у країні чудес». Англійські фольклорні традиції у творах письменників XIX ст. Життєвий та творчий шлях О.Мілна.

Змістовий модуль 2. Дитяча література XXст. Особливості сучасних літературних тво-рів, написаних для дітей

Тема 4. Складові літературного твору. Жанрові особливості сучасної дитячої літерату-ри (nonfiction, fiction, fancyfull fiction, realistic fiction, poetry). Особливості по-будови твору (сюжет, мова, ритм, рима, ігровий мотив). Поняття літературно-го стилю та його відображення у сучасній дитячій англомовній літературі.

Специфіка розвитку дитячої літератури Нової Зеландії. Життєвий та творчий шлях П.Траверс. Особливості жанру fanciful fiction на прикладі твору «До побачення, Мері Поппінз!»;

Тема 5. Коротка біографія Р.Даля та характеристика творів, написаних для дітей. Функ-ціонування образів твору «Чарлі та шоколадна фабрика у сучасному медій-ному світі».

Гуманістичні дитячі твори. Характеристика основних етапів життя та твор-чості Дж.Даррела. Життєвий та творчий шлях Р.Кіплінга, «Книга Джунглів». Феномен популярності творів про Гаррі Поттера. Основні етапи життєвого та творчого шляху Дж. Роллінг.

Розподіл на лекції у дистанційному курсі має такий вигляд (див. рис. 2)

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Модуль 1. Історія розвитку дитячої літератури. Дитяча література XVI – XIX ст.

Тема 1. Зміст, мета та завдання курсу. Історико-культурні передумови розвитку дитячої літератури, як самостійної галузі мистецтва слова. Література епохи просвітництва (Д.Дефо, Дж. Свіфт)

9 год. (2 год. – лекція, 2 год. – семінарське заняття, 5 год. – самостійна робота)

- Анотація до теми 1
- Презентація до теми 1
- Презентація до теми 1. Даніель Дефо
- Презентація до теми 1. Джонатан Свіфт
- Теоретичний матеріал до теми 1

Рис. 2. Структура лекції з курсу «Сучасна дитяча література англomовних країн»

Практичний блок містить завдання для семінарських занять, зроблених за допомогою ресурсу «Семінар». Останній ресурс на нашу думку є досить ефективним у процесі застосування дистанційного курсу, оскільки студенти самостійно мають змогу оцінити свої роботи та роботи товаришів-одногрупників. Окрім того, кожне семінарське заняття містить у собі тест для контролю знань студентів із конкретної виучуваної теми.

Ресурс «Семінар» дозволяє без створення додаткових сторінок чи інших ресурсів розмістити у собі тему заняття, мету, завдання для студентів, методичні рекомендації до виконання завдання, критерії оцінювання робіт, приклади робіт і також дозволяє перемикати функції ресурсу відповідно до виконуваної роботи студентами (подання власної роботи, перегляд робіт товаришів, рецензування роботи товариша, оцінювання роботи товариша).

Легенди про короля Артура та лицарів Круглого столу. Життєвий та творчий шлях Д.Дефо. Роман «Робінзон Крузо». Основні етапи творчого та життєвого шляху Дж. Свіфта, роман «Мандри до різних далеких країн світу Лемюеля Гуллівера»

Фаза налаштування	Фаза подання робіт	Фаза оцінювання	Фаза оцінювання оцінок	Зачинено
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Задати вступлення для семінару ✓ Надати інструкції для роботи ✓ Редагувати форму оцінки ✓ Підготувати приклади робіт 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Надати інструкції з оцінювання ✗ Розподіл робіт оцінювачам: 0 представлено, 0 не виправлено, 0 ⓘ Дозволити роботи, відправлені з запізненням 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Обчислити оцінки за роботи оцінювачам: 0 обчислено: 0 ✓ Обчислити бали за оцінювання оцінювачам: 0 обчислено: 0 ✗ Provide a conclusion of the activity 	

Інструкції для роботи

Мета семінарського заняття: дати уявлення про роль художньої літератури у всебічному гармонійному розвитку особистості; збагатити знання студентів про витоки сучасної англомовної літератури на прикладі таких жанрів як "епос" та "лицарський роман"; ознайомитись із творчістю письменників епохи Просвітництва (Д.Дефо, Дж.Свіфт).

Рис. 3. Зразок ресурсу «Семінар» до курсу «Сучасна дитяча література англомовних країн»

Блок самостійної роботи представлений за допомогою ресурсів «Завдання», де подані власне завдання, та «Сторінка», що містить методичні рекомендації до виконання самостійної роботи студентами.

Блок «Модульний контроль» включає тестові завдання, що складаються з 30 різного роду та виду запитань: коротка відповідь, есе, на відповідність, множинний вибір тощо.

Використання дистанційних курсів у нашій практиці має досить позитивний ефект, оскільки студент, незалежно від місця та часу свого перебування, за можливості підключення до Інтернету має змогу працювати з навчальними матеріалами та здобувати освіту.

Позаяк, зауважимо, що ніяка дистанційна форма навчання не замінить реального спілкування викладача та студента. Інакше кажучи, система освіти наразі отримала широкий спектр засобів отримання знань. Їхнє доцільне та ефективне використання у процесі підготовки конкурентоздатного та високоосвіченого фахівця залежить від ефективної взаємодії викладача та студента, адекватного застосування навчальних засобів, матеріалів та джерел і високої здатності до самоорганізації навчальної діяльності всіх учасників навчально-виховного процесу.